

Labklājības ministrija

KOMUNIKĀCIJAS NODAĻA

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331, tālr. 67021666, fakss 67276445, www.lm.gov.lv

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
05.02.2020.

Sociālajā eksperimentā kampaņas “Cilvēks, nevis diagnoze!” ietvaros cenšas kļiedēt mītus un lauzt stereotipus

Janvāra vidū Labklājības ministrija sabiedrības informēšanas kampaņas (deinstitutionalizācijas atbalstam) “Cilvēks, nevis diagnoze!” ietvaros veica sociālu eksperimentu ar mērķi kļiedēt sabiedrībā valdošos mītus un stereotipus un uzsvērt, cik būtiska loma ir apkārtējo attieksmei, lai cilvēki ar garīga rakstura traucējumiem veiksmīgi iekļautos sabiedrībā.

Veicot sabiedriskās domas izvērtējumu par iedzīvotāju informētību un izpratni par deinstitutionalizācijas (DI) procesu, gandrīz puse (47 %) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzina, ka, viņuprāt, cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem (GRT) bieži nākas saskarties ar negatīvu līdzcilvēku attieksmi (bailes, nepatika, vēlme izvairīties) savu veselības problēmu dēļ. Tikai 5 % aptaujāto uzskatīja, ka sabiedrībā ar attieksmi pret cilvēkiem ar GRT viss ir kārtībā.

“Mēs strādājam pie tā, lai veidotu sabiedrību, kurā ikviens cilvēks ir novērtēts, cienīts un ir ar vienlīdzīgām iespējām. Liela loma šī mērķa sasniegšanā ir arī sabiedrības iesaistei un atvērtībai – ikviena sabiedrības locekļa domāšanas un attieksmes maiņai, līdzdalībai un iesaistei procesā. Šis sociālais eksperiments bija veids, kā uzsvērt un parādīt, ka tas, kā mēs pieņemam citādo, ir atkarīgs no mums pašiem. Mēs centāmies pārsteigt klātesošos un likt aizdomāties par tēmām, par kurām ikdienā parasti izvairās runāt,” stāsta labklājības ministre **Ramona Petraviča**.

Sociālā eksperimenta laikā vienā no Rīgas restorāniem tika saaicināti viesi uz it kā ierastu pasākumu – pusdienām, kurās notika jaunas ēdienkartes degustācija. Restorāna šefpavārs bija izstrādājis ēdienkarti, savukārt eksperimentā iesaistītie pavāri pēc viņa norādēm sagatavoja ēdienus degustācijai. Tikai eksperimenta noslēgumā tika atklāts, ka pavāri, kas gatavojuši maltīti, ir cilvēki ar GRT.

Eksperimenta mērķis bija reālajā laikā salīdzināt, kā mainās cilvēku attieksme, kad viņi par līdzcilvēkiem uzzina kādas specifiskas nianšes. Eksperimenta rezultātā tika mudināts aizdomāties par to, ko nozīmē veselīgi uztvert pasaulē atšķirīgo.

Sociālajam eksperimentam apzināti tika izvēlēta vide, kurā ikviens jūtas komfortabli un ērti. Restorāna viesi nobaudīja vairākas ēdienu kārtas, nenojaušot par eksperimenta esenci. Pasākuma laikā klātesošajiem tika jautāts, kādai, viņuprāt, jābūt pavāra personībai. Viesi brīvi dalījās ar saviem priekšstatiem un redzējumu, līdz pasākuma kulminācijā tika atklāts, ka pavāri, kas gatavojuši konkrēto maltīti, ir cilvēki ar GRT.

Pēc patiesības atklāšanas klātesošie apstiprināja, ka sabiedrībā patiešām valda spēcīgi, taču nepamatoti stereotipi par cilvēkiem, kuri ir citādi. Pasākuma viesi atzina, ka cilvēki ar GRT ir tādi paši kā ikviens cits, viņi ir cilvēki, nevis “diagnoze”.

Labklājības ministrija

KOMUNIKĀCIJAS NODAĻA

Skolas iela 28, Rīga, LV-1331, tālr. 67021666, fakss 67276445, www.lm.gov.lv

Sabiedriskās domas izvērtējums par iedzīvotāju informētību un izpratni par deinstitucionalizācijas (DI) procesu liecina, ka pusei (51 %) no aptaujas dalībniekiem ir bijusi saskarsme ar cilvēkiem, kuriem ir vai ir bijuši garīgās attīstības vai psihiski traucējumi.

Cilvēki ar GRT ir dažādi, atšķiras viņu intelektuālās attīstības traucējumu pakāpe vai psihiskās slimības smagums un arī cilvēku raksturs. Tomēr neatkarīgi no GRT veida viņu jūtas, vēlmes, emocijas un vajadzība pēc pašizpaušmes ir līdzvērtīgas citu cilvēku jūtām, vēlmēm, emocijām un vajadzībām pēc pašizpaušmes. Cilvēki ar GRT, ja viņiem tiek nodrošināts nepieciešamais atbalsts, var mācīties, veiksmīgi iekļauties darba tirgū un dzīvot pilnvērtīgu un laimīgu dzīvi.

“Cilvēks, nevis diagnoze!” kampaņas ietvaros paredzēts runāt par cilvēku ar garīga rakstura traucējumiem, bērnu ar funkcionāliem traucējumiem un ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu veiksmīgu iekļaušanu sabiedrībā, akcentējot galveno vērtību – cilvēku kā individualitāti.

Sociālā eksperimenta video: <https://www.youtube.com/watch?v=fH7CKxABnmk>

Plašāka informācija par kampaņu: <http://cilveksnevisdiagnoze.lv/>